ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 5.12.2025
COM(2025) 746 final

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

σχετικά με την κατάσταση της δημόσιας λογιστικής της γενικής κυβέρνησης στην Ένωση, λαμβάνοντας υπόψη την πρόοδο που έχει καταγραφεί από την αξιολόγησή της του 2013 όσον αφορά την καταλληλότητα των διεθνών λογιστικών προτύπων του δημόσιου τομέα για τα κράτη μέλη

{SWD(2025) 396 final}

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η παρούσα έκθεση ανταποκρίνεται στην απαίτηση, η οποία προβλέπεται στο άρθρο 16 παράγραφος 1 στοιχείο α) της οδηγίας 2011/85/ΕΕ[1] του Συμβουλίου (στο εξής: οδηγία για τα δημοσιονομικά πλαίσια), όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία (ΕΕ) 2024/1265[2] του Συμβουλίου, να υποβάλει η Επιτροπή, έως τις 31 Δεκεμβρίου 2025 το αργότερο και στη συνέχεια ανά πενταετία, έκθεση σχετικά με την κατάσταση της δημόσιας λογιστικής της γενικής κυβέρνησης[3] στην Ένωση, λαμβάνοντας υπόψη την πρόοδο που έχει καταγραφεί από την αξιολόγησή της του 2013 όσον αφορά την καταλληλότητα των διεθνών λογιστικών προτύπων του δημόσιου τομέα (στο εξής: IPSAS) για τα κράτη μέλη.

Το 2013 η Επιτροπή, ανταποκρινόμενη στην απαίτηση της αρχικής οδηγίας για τα δημοσιονομικά πλαίσια, δημοσίευσε αξιολόγηση σχετικά με την καταλληλότητα των IPSAS για τα κράτη μέλη[4] (στο εξής: έκθεση IPSAS του 2013), η οποία κατέληγε στο συμπέρασμα ότι υπήρχε επιτακτική ανάγκη για εναρμονισμένα λογιστικά συστήματα βάσει δεδουλευμένων στον δημόσιο τομέα στα κράτη μέλη και ότι τα IPSAS θα αποτελούσαν κατάλληλο πλαίσιο αναφοράς για τη θέσπιση ευρωπαϊκών λογιστικών προτύπων για τον δημόσιο τομέα (EPSAS). Η έκθεση κατέληγε επίσης στο συμπέρασμα ότι οι ανησυχίες όσον αφορά τη διακυβέρνηση και τα εννοιολογικά και τεχνικά θέματα των IPSAS θα έπρεπε να αντιμετωπιστούν και πρότεινε η πρωτοβουλία EPSAS να προχωρήσει. Ως εκ τούτου, από το 2013, η Επιτροπή (Eurostat) επεξεργάζεται την εν λόγω πρωτοβουλία.

Η πρωτοβουλία EPSAS αποσκοπεί στην παροχή εναρμονισμένων λογιστικών προτύπων βάσει δεδουλευμένων για τον δημόσιο τομέα, τα οποία θα ανταποκρίνονται στις ανάγκες της ΕΕ. Το κύριο όφελος θα είναι η παροχή μιας πιο στέρεης βάσης για την κατανόηση της οικονομικής κατάστασης και των επιδόσεων των φορέων του δημόσιου τομέα σε όλα τα επίπεδα διακυβέρνησης. Με τον τρόπο αυτόν, υπάρχει δυνατότητα βελτίωσης της λήψης τεκμηριωμένων αποφάσεων και της λογοδοσίας σε ενωσιακό, εθνικό και υποεθνικό επίπεδο. Επιπλέον, θα ενισχυθεί περαιτέρω η ολοκλήρωση και η αποτελεσματικότητα των κεφαλαιαγορών, καθώς και η ανάλυση της βιωσιμότητας των δημόσιων οικονομικών. Επίσης θα εξασφαλιστούν αποτελεσματικότεροι τρόποι παραγωγής στατιστικών και ελέγχου των αναθεωρήσεων και των κινδύνων.

Η πρωτοβουλία EPSAS βασίζεται στην παραδοχή των σημαντικών οφελών της εναρμονισμένης λογιστικής σε δεδουλευμένη βάση, αναγνωρίζοντας παράλληλα ότι το κόστος υλοποίησης της εν λόγω λογιστικής είναι επίσης πιθανό να είναι σημαντικό. Τα συστήματα λογιστικής σε δεδουλευμένη βάση αναγνωρίζονται ως ο «χρυσός κανόνας» των συστημάτων λογιστικής τόσο για τον ιδιωτικό όσο και για τον δημόσιο τομέα. Τα οφέλη προέρχονται από το γεγονός ότι τα συστήματα λογιστικής σε ταμειακή ή μεικτή βάση δεν παρέχουν πλήρεις χρηματοοικονομικές πληροφορίες. Επειδή τα συστήματα λογιστικής σε ταμειακή ή μεικτή βάση επικεντρώνονται στην καταγραφή και την αναφορά των κινήσεων

[1] Οδηγία 2011/85/ΕΕ του Συμβουλίου, της 8ης Νοεμβρίου 2011, σχετικά με τις απαιτήσεις για τα δημοσιονομικά πλαίσια των κρατών μελών (ΕΕ L 306 της 23.11.2011, σ. 41, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2011/85/oj).

[2] Οδηγία (ΕΕ) 2024/1265 του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2024, για την τροποποίηση της οδηγίας 2011/85/ΕΕ σχετικά με τις απαιτήσεις για τα δημοσιονομικά πλαίσια των κρατών μελών (ΕΕ L, 2024/1265, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1265/oj).

[3] Ο όρος «δημόσια λογιστική» στην παρούσα έκθεση αναφέρεται στη δημόσια λογιστική του τομέα της γενικής κυβέρνησης.

[4] Έκθεση της Επιτροπής προς το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, Προς την εφαρμογή εναρμονισμένων λογιστικών πρότυπα για τον δημόσιο τομέα στα κράτη μέλη — Η καταλληλότητα των ΔΛΠΔΤ για τα κράτη μέλη [COM(2013) 0114 final].

μετρητών, τους λείπουν αρκετά σημαντικά στοιχεία στα οποία στηρίζονται οι οικονομικές εξελίξεις και αποφάσεις, ιδίως οι ολοκληρωμένες πληροφορίες για τα στοιχεία ενεργητικού και παθητικού, τα δεδουλευμένα έξοδα, τα έσοδα και για την αναγνώριση των στοιχείων ενεργητικού καθ' όλη τη διάρκεια του ωφέλιμου βίου τους. Επιπλέον, μπορούν να αναμένονται σημαντικά πρόσθετα οφέλη εάν οι κυβερνήσεις υπερβούν όσα είναι αναγκαία για τη συμμόρφωση με τους κανόνες της λογιστικής σε δεδουλευμένη βάση. Το βασικό κίνητρο για τα κράτη μέλη που έχουν εφαρμόσει μεταρρυθμίσεις λογιστικής σε δεδουλευμένη βάση υπήρξε η ανάγκη δημιουργίας συστημάτων πληροφοριών διοίκησης που θα καθιστούν δυνατή τη λήψη ορθών και τεκμηριωμένων αποφάσεων.

Λαμβάνοντας δεόντως υπόψη τα οφέλη των EPSAS, τα οποία είναι εξίσου σημαντικά και για την εμβάθυνση της οικονομικής και νομισματικής ένωσης, όπως και τις ανησυχίες που υπάρχουν σε ορισμένα κράτη μέλη, το 2015 η Επιτροπή (Eurostat) υιοθέτησε αρχικά μια προοδευτική και εθελοντική προσέγγιση προκειμένου πρώτα να επιτευχθεί αυξημένη δημοσιονομική διαφάνεια βραχυπρόθεσμα έως μεσοπρόθεσμα και στη συνέχεια να διασφαλιστεί συγκρισιμότητα μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα:

- Φάση 1: Αύξηση της δημοσιονομικής διαφάνειας στα κράτη μέλη βραχυπρόθεσμα και μεσοπρόθεσμα με την προώθηση της λογιστικής σε δεδουλευμένη βάση και, παράλληλα, ανάπτυξη του πλαισίου EPSAS (που καλύπτει τη διακυβέρνηση, τις λογιστικές αρχές και τα λογιστικά πρότυπα).
- Φάση 2: Εξέταση της συγκρισιμότητας στο εσωτερικό και μεταξύ των κρατών μελών με την εφαρμογή των EPSAS.

Το 2019 και το 2024 η Επιτροπή (Eurostat) εξέδωσε εκθέσεις EPSAS (έγγραφα εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής ή SWD) στις οποίες περιγράφεται η πρόοδος που έχει καταγραφεί[5]. Η τρέχουσα έκθεση συνοδεύεται από SWD στο οποίο παρέχονται περαιτέρω λεπτομέρειες.

2. ΤΟ ΕΡΓΟ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΣΤΗΝ ΕΕ

Την τελευταία δεκαετία η Επιτροπή (Eurostat) συνεχίζει το έργο της για τα EPSAS σε συνεργασία με εμπειρογνώμονες των κρατών μελών σε θέματα δημόσιας λογιστικής οι οποίοι εκπροσωπούν όλα τα επίπεδα διακυβέρνησης, καθώς και με άλλους βασικούς ενδιαφερόμενους φορείς σε ενωσιακό και παγκόσμιο επίπεδο. Στη φάση 1, οι εργασίες της Επιτροπής σχετικά με τα EPSAS περιλαμβάνουν συστηματική συνεργασία με τα ενδιαφερόμενα μέρη, τεχνικές εργασίες που συμβάλλουν στην προετοιμασία πιθανών μελλοντικών προτύπων EPSAS, εργασίες σχετικά με παραμέτρους κόστους-οφέλους της εφαρμογής της δημόσιας λογιστικής σε δεδουλευμένη βάση στα κράτη μέλη, καθώς και την παροχή τεχνικής και χρηματοδοτικής στήριξης για την εν λόγω λογιστική στα κράτη μέλη.

Τον Σεπτέμβριο του 2015 η Επιτροπή (Eurostat) συγκρότησε την ομάδα εργασίας, η οποία αργότερα μετονομάστηκε σε ομάδα εμπειρογνωμόνων, για τα ευρωπαϊκά λογιστικά πρότυπα για τον δημόσιο τομέα[6]. Η γενική αποστολή της είναι να παρέχει στην Επιτροπή (Eurostat) συμβουλές και εμπειρογνωσία κατά την κατάρτιση εναρμονισμένων ευρωπαϊκών λογιστικών προτύπων για τον δημόσιο τομέα και προτύπων χρηματοοικονομικής αναφοράς γενικού σκοπού, σε δεδουλευμένη βάση, για όλα τα επίπεδα διακυβέρνησης.

[5] Έκθεση EPSAS 2019 και έκθεση EPSAS 2024.

[6] Ομάδα εμπειρογνωμόνων για τα ευρωπαϊκά λογιστικά πρότυπα για τον δημόσιο τομέα (E02989), στο εξής: «Ομάδα εμπειρογνωμόνων για τα EPSAS». Έως την άνοιξη του 2021 ονομαζόταν «Ομάδα εργασίας για τα EPSAS».

Υπήρξε συστηματική επικοινωνία σχετικά με τα EPSAS με βασικά ενδιαφερόμενα μέρη, όπως είναι φορείς χάραξης πολιτικής, κυβερνήσεις, ελεγκτές, ειδικοί επί λογιστικών θεμάτων και η ακαδημαϊκή κοινότητα. Πέραν της ομάδας εμπειρογνωμόνων για τα EPSAS, η Επιτροπή (Eurostat) συνέβαλε σε έργα δημόσιας λογιστικής και σε συνεδριάσεις του Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ), του Συμβουλίου IPSAS, της Παγκόσμιας Τράπεζας και του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου (ΔΝΤ). Ιδιαίτερη προσοχή δόθηκε στην επικοινωνία με όλα τα επίπεδα διακυβέρνησης στα κράτη μέλη, συμπεριλαμβανομένων των εκπροσώπων των κρατικών και τοπικών αρχών.

Όσον αφορά τις τεχνικές εργασίες που συμβάλλουν στα EPSAS, το ζήτημα της διακυβέρνησης για τα μελλοντικά EPSAS προσδιορίστηκε ως προτεραιότητα για παρακολούθηση μετά τη διάσκεψη που πραγματοποιήθηκε με σκοπό να συζητηθεί η κατάρτιση των EPSAS στις Βρυξέλλες τον Μάιο του 2013. Η Επιτροπή (Eurostat) συγκέντρωσε απόψεις από ευρύ φάσμα ενδιαφερόμενων μερών στο πλαίσιο δημόσιας διαβούλευσης[7] και αργότερα σε ειδική υποομάδα της ομάδας εμπειρογνωμόνων. Λαμβανομένων υπόψη των πληροφοριών που συλλέχθηκαν, καθορίστηκαν οι βασικές αρχές διακυβέρνησης των EPSAS, οι στόχοι και οι χρήστες των οικονομικών εκθέσεων γενικής χρήσης στο πλαίσιο των EPSAS[8].

Προκειμένου να βελτιωθεί η δημοσιονομική διαφάνεια, ως πρώτο βήμα, ενθαρρύνοντας τις μεταρρυθμίσεις των συστημάτων δημόσιας λογιστικής σε δεδουλευμένη βάση στα κράτη μέλη, η Επιτροπή (Eurostat) κατάρτισε κατευθυντήριες γραμμές για την πρώτη εφαρμογή (FTI) των δημοσιονομικών καταστάσεων σε δεδουλευμένη βάση[9]. Οι κατευθυντήριες γραμμές FTI δεν αποσκοπούν ακριβώς στην εφαρμογή των EPSAS, αλλά κατά κύριο λόγο στη στήριξη βελτιώσεων της δημοσιονομικής διαφάνειας βραχυπρόθεσμα έως μεσοπρόθεσμα, προετοιμάζοντας παράλληλα το έδαφος για την εφαρμογή των EPSAS σε μεταγενέστερη χρονική στιγμή.

Η Επιτροπή (Eurostat), από κοινού με εκπροσώπους των κρατών μελών, εκπόνησε σχέδιο εννοιολογικού πλαισίου (στο εξής: CF) για τη χρηματοοικονομική λογιστική και την υποβολή εκθέσεων στο πλαίσιο των μελλοντικών EPSAS[10]. Το σχέδιο CF των EPSAS παρέχει ένα σύνολο εννοιών και ορισμών για την εκπόνηση, την έγκριση και τη δημοσίευση των EPSAS και παρέχει καθοδήγηση σχετικά με την κατάρτιση και την παρουσίαση των χρηματοοικονομικών λογιστικών πληροφοριών από οντότητες του τομέα στο πλαίσιο της λογιστικής βάσει των EPSAS. Το εννοιολογικό πλαίσιο μπορεί επίσης να βοηθήσει τους χρήστες να ερμηνεύσουν τις χρηματοοικονομικές πληροφορίες που παρουσιάζονται από οντότητες του δημόσιου τομέα. Ένα δυνητικό σύνολο μελλοντικών ενωσιακών λογιστικών προτύπων, καθώς και προτύπων υποβολής στοιχείων, σε συνδυασμό με το εννοιολογικό πλαίσιο, θα παρείχε τις απαραίτητες έννοιες και τα επιχειρησιακά μέτρα που απορρέουν από τις εν λόγω έννοιες, ώστε οι δημοσιονομικές καταστάσεις να παρέχουν αληθή και ακριβή εικόνα της οικονομικής κατάστασης, των χρηματοοικονομικών επιδόσεων και των ταμειακών ροών των οντοτήτων του δημόσιου τομέα που υποβάλλουν στοιχεία βάσει της λογιστικής σε δεδουλευμένη βάση.

Η πιθανή δομή των μελλοντικών προτύπων EPSAS έχει διαμορφωθεί. Καλύπτει τη δομή του συνόλου των προτύπων και τη δομή στο πλαίσιο μελλοντικών επιμέρους προτύπων. Το

[7] Δημόσια διαβούλευση — Αξιολόγηση της καταλληλότητας των διεθνών λογιστικών προτύπων του δημόσιου τομέα
για τα κράτη μέλη.
[8] Υποομάδα σχετικά με τις αρχές που διέπουν τη διακυβέρνηση των EPSAS — Τελική έκθεση προς την ομάδα εργασίας της 7ης Απριλίου 2017.
[9] Οδηγίες για την εφαρμογή της λογιστικής σε δεδουλευμένη βάση για πρώτη φορά.
[10] Σχέδιο εννοιολογικού πλαισίου των EPSAS (αναθεώρηση τον Φεβρουάριο του 2024).

σύνολο καλύπτει οκτώ λογιστικούς τομείς που θα μπορούσαν προσωρινά να διαιρεθούν σε 13 δυνητικά πρότυπα EPSAS. Επιπλέον, η προτεινόμενη δομή στο πλαίσιο των μελλοντικών επιμέρους προτύπων EPSAS έχει απλουστευθεί ώστε να λαμβάνει υπόψη τις λογιστικές παραδόσεις στα επιμέρους κράτη μέλη.

Από το 2019 έως το 2021 έχει διενεργηθεί αναλυτική εξέταση των προτύπων IPSAS[11]. Σκοπός των εκθέσεων αναλυτικής εξέτασης ήταν η αξιολόγηση της συνέπειας των επιμέρους προτύπων IPSAS με το σχέδιο CF των EPSAS και με την αρχή του ευρωπαϊκού δημόσιου συμφέροντος, ώστε να παρέχονται πληροφορίες για τον καθορισμό μελλοντικών προτύπων EPSAS. Η ανάλυση λαμβάνει υπόψη το επίσημο κείμενο των IPSAS, σε συνδυασμό με ανεπίσημες κατευθυντήριες γραμμές, κατά περίπτωση, προκειμένου να διαπιστωθεί αν πληρούνται τα κριτήρια του σχεδίου πλαισίου για τα EPSAS.

Μια άλλη πηγή πληροφοριών για τον καθορισμό των πιθανών μελλοντικών προτύπων EPSAS είναι τα θεματικά έγγραφα EPSAS, τα οποία περιέχουν τεχνικές αναλύσεις για θέματα δημόσιας λογιστικής. Τα θεματικά έγγραφα[12] παρέχουν διευκρινίσεις σχετικά με πολύπλοκα λογιστικά ζητήματα, εστιάζοντας σε τεχνικές και πρακτικές προκλήσεις κατά την εφαρμογή. Το έργο αυτό έδωσε επίσης ιδιαίτερη έμφαση στην «ευελιξία των EPSAS», δηλαδή στη δυνατότητα μείωσης του φόρτου υποβολής εκθέσεων και της πολυπλοκότητας των προτύπων για μικρότερες δημόσιες οντότητες που εμφανίζουν χαμηλότερο κίνδυνο. Τα θεματικά έγγραφα EPSAS υποστηρίζουν επίσης τα κράτη μέλη στις μεταρρυθμίσεις των λογιστικών συστημάτων τους, εξετάζοντας τις βέλτιστες πρακτικές δημόσιας λογιστικής από επιλεγμένα κράτη μέλη και συμβάλλοντας στην κοινοποίησή τους σε ολόκληρη την ΕΕ.

Τα λογιστικά συστήματα της ίδιας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, όπως και εκείνα πολλών άλλων διεθνών οργανισμών, βασίζονται στην αρχή των δεδουλευμένων εσόδων/εξόδων και εμπνέονται από τα IPSAS. Ακολουθώντας την παγκόσμια τάση και ως αποτέλεσμα της συνεργασίας μεταξύ των κρατών μελών, η οποία διευκολύνθηκε από την Επιτροπή (Eurostat) στο πλαίσιο της φάσης 1 του σχεδίου EPSAS, την τελευταία δεκαετία πραγματοποιήθηκε εκτεταμένος εθελοντικός εκσυγχρονισμός των δημόσιων λογιστικών συστημάτων σε πολλά κράτη μέλη.

Η Επιτροπή (Eurostat) ανέθεσε την εκπόνηση τριών μελετών σχετικά με ζητήματα κόστους-οφέλους για τη μεταρρύθμιση των συστημάτων δημόσιας λογιστικής σε δεδουλευμένη βάση. Δύο μελέτες προέβησαν σε τακτικές επικαιροποιήσεις των εκτιμήσεων της βαθμολογίας λογιστικής ωριμότητας των κυβερνήσεων και του σχετικού κόστους εφαρμογής των EPSAS, οι οποίες είχαν δημοσιευθεί αρχικά το 2014 (βλ. ενότητα 3 κατωτέρω). Όσον αφορά τα οφέλη της δημόσιας λογιστικής σε δεδουλευμένη βάση σε καταστάσεις κρίσης, όπως κατά τη διάρκεια της πανδημίας COVID-19, η Επιτροπή (Eurostat) ανέθεσε την εκπόνηση εγγράφου στο οποίο εξετάζεται η σχέση μεταξύ της δημόσιας λογιστικής και του ευρέος φάσματος σημαντικών μέτρων αντίδρασης που έχουν τεθεί σε εφαρμογή από πολλά κράτη μέλη της ΕΕ[13].

Οι έξυπνες, βιώσιμες και κοινωνικά υπεύθυνες μεταρρυθμίσεις συμβάλλουν στην αύξηση της ανθεκτικότητας των οικονομιών και των κοινωνιών της ΕΕ. Η Επιτροπή έχει προσφέρει σημαντική τεχνική και χρηματοδοτική στήριξη για τις λογιστικές μεταρρυθμίσεις των κρατών μελών. Στο πλαίσιο της τεχνικής της υποστήριξης, η Επιτροπή (Eurostat) διευκόλυνε την ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών και ξεκίνησε συζητήσεις σχετικά με καινοτόμες προσεγγίσεις της δημόσιας λογιστικής. Συζήτησε τα οφέλη και τις προκλήσεις των μεταρρυθμίσεων της λογιστικής σε δεδουλευμένη βάση με εμπειρογνώμονες σε θέματα

[11] Εκθέσεις αναλυτικής εξέτασης EPSAS σχετικά με τα IPSAS.
[12] Θεματικά έγγραφα EPSAS που καλύπτουν θέματα σχετικά με τη δημόσια λογιστική.
[13] Government accounting, EPSAS and supporting the COVID-19 response.

δημόσιας λογιστικής, ενώ ενθάρρυνε και την ανταλλαγή εμπειριών και εμπειρογνωσίας μεταξύ των κρατών μελών. Τα κράτη μέλη έχουν εκφράσει ιδιαίτερο ενδιαφέρον για την καινοτομία που σχετίζεται με τα λογιστικά συστήματα και την εφαρμογή των διεθνών προτύπων. Ορισμένες προσπάθειες μεταρρύθμισης της δημόσιας λογιστικής από τα κράτη μέλη έχουν λάβει χρηματοδοτική στήριξη από την ΕΕ στο πλαίσιο επιχορηγήσεων της Eurostat, του Μέσου Τεχνικής Υποστήριξης (TSI) και του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (ΜΑΑ).

Το έργο που επιτελέστηκε στο πλαίσιο της φάσης 1 του σχεδίου EPSAS στηρίζει τις προσπάθειες της Επιτροπής να ενισχύσει τις διοικητικές ικανότητες στα κράτη μέλη ώστε να έχουν μεγαλύτερο αντίκτυπο. Παρά το ευρύ φάσμα θεσμικών πλαισίων και νομικών παραδόσεων, οι δημόσιες διοικήσεις των κρατών μελών έχουν ένα κοινό σύνολο αξιών και καθηκόντων καθώς και μια κοινή αντίληψη περί χρηστής διοίκησης, με αποτέλεσμα να συγκροτούν έναν ευρωπαϊκό διοικητικό χώρο. Μέσω της πρωτοβουλίας ComPAct[14], η Επιτροπή έχει ως στόχο να βελτιώσει τον ευρωπαϊκό διοικητικό χώρο, προωθώντας τις αρχές αυτές και αυξάνοντας τη στήριξή της για τον διοικητικό εκσυγχρονισμό των κρατών μελών. Έχει θεσπιστεί ένα κοινό σύνολο γενικών αρχών για την ποιότητα της δημόσιας διοίκησης, το οποίο περιλαμβάνει «υγιή και βιώσιμα δημόσια οικονομικά, υποστηριζόμενα από ενσωματωμένα και ολοκληρωμένα συστήματα δημόσιας λογιστικής σε δεδουλευμένη βάση».

3. ΕΠΙΤΕΥΓΜΑΤΑ ΚΑΙ ΣΧΕΔΙΑ ΤΩΝ ΚΡΑΤΩΝ ΜΕΛΩΝ ΟΣΟΝ ΑΦΟΡΑ ΤΗ ΘΕΣΠΙΣΗ ΤΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ

Το 2025 τα περισσότερα κράτη μέλη έχουν ήδη εφαρμόσει τη λογιστική σε δεδουλευμένη βάση σύμφωνα με τα εθνικά πρότυπα στο σύνολο της ευρύτερης δημόσιας διοίκησης ή βρίσκονται στη διαδικασία αυτήν. Εάν δεν υπάρχουν EPSAS, όλες οι χώρες που προβαίνουν σε μεταρρυθμίσεις χρησιμοποίησαν ή σχεδιάζουν να χρησιμοποιήσουν τα IPSAS ως βάση για τη θέσπιση των δικών τους προτύπων. Στον πίνακα 1 παρουσιάζονται τα κράτη μέλη σε τρεις ομάδες ανάλογα με τη λογιστική τους ωριμότητα. Οι χώρες με λογιστική ωριμότητα (βαθμολογία προόδου της λογιστικής σε δεδουλευμένη βάση σε σχέση με τα IPSAS) τουλάχιστον 70 % θεωρείται ότι εφαρμόζουν σύστημα λογιστικής σε δεδουλευμένη βάση[15].

[14] Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών, Ενίσχυση του ευρωπαϊκού διοικητικού χώρου (ComPAct) [COM(2023) 667 final της 25.10.2023].

[15] Ειδικότερα, οι χώρες με λογιστική ωριμότητα 70 % και άνω θεωρείται ότι διαθέτουν ενοποιημένα, ολοκληρωμένα και εθνικά εναρμονισμένα συστήματα λογιστικής σε δεδουλευμένη βάση.

Πίνακας 1. Επίπεδο λογιστικής ωριμότητας (ΛΩ) στην ευρύτερη δημόσια διοίκηση το 2025

Υψηλό: ΛΩ ≥ 70 %	Μέτριο: 70 % > ΛΩ ≥ 40 %	Χαμηλό: ΛΩ < 40 %
Βέλγιο, Βουλγαρία, Τσεχία, Δανία, Εσθονία, Ιρλανδία, Ισπανία, Γαλλία, Λετονία, Λιθουανία, Αυστρία, Σλοβακία, Φινλανδία και Σουηδία	Κροατία, Λουξεμβούργο, Ουγγαρία, Κάτω Χώρες, Πολωνία, Πορτογαλία, Ρουμανία και Σλοβενία	Γερμανία, Ελλάδα, Ιταλία, Κύπρος και Μάλτα

Πηγή: Μελέτη της PwC για το 2025[16]

Ωστόσο, σε πολλές χώρες το επίπεδο λογιστικής ωριμότητας διέφερε σημαντικά μεταξύ των επιμέρους τομέων της ευρύτερης δημόσιας διοίκησης. Ειδικότερα, οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης εφάρμοζαν συχνότερα τη λογιστική σε δεδουλευμένη βάση, ενώ τα ταμεία κοινωνικής ασφάλισης χρησιμοποιούσαν περισσότερο τη λογιστική σε ταμειακή βάση. Το 2025 ο μέσος όρος των βαθμολογιών ωριμότητας στην ΕΕ για τους επιμέρους τομείς έχει ως εξής:

- κεντρική διοίκηση: 66 %
- διοίκηση ομόσπονδων κρατιδίων: 68 %
- τοπική αυτοδιοίκηση: 73 %
- ταμεία κοινωνικής ασφάλισης: 59 %.

Τα IPSAS φαίνεται ότι αποτελούν κοινή πηγή έμπνευσης στα εγχώρια λογιστικά πρότυπα για περισσότερα από τα τρία τέταρτα (21 από τα 27) των κρατών μελών σε επίπεδο κεντρικής κυβέρνησης. Περισσότερα από τα μισά (14) κράτη μέλη χρησιμοποιούν τα IPSAS ως πρωταρχική βάση για την κατάρτιση των δικών τους λογιστικών προτύπων. Όσον αφορά την εναρμόνιση των λογιστικών πολιτικών στα κράτη μέλη, περισσότερα από τα μισά (14) κράτη μέλη εφαρμόζουν κατά γενικό κανόνα παρόμοιες λογιστικές αρχές σε όλους τους επιμέρους τομείς της ευρύτερης δημόσιας διοίκησης.

Λόγω των αναμενόμενων οφελών της δημόσιας λογιστικής σε δεδουλευμένη βάση και της κατεύθυνσης και στήριξης που παρέχεται στο πλαίσιο της πρωτοβουλίας EPSAS, η χρήση των εν λόγω συστημάτων λογιστικής έχει αυξηθεί σημαντικά μετά την έκθεση IPSAS του 2013. Ο μέσος όρος λογιστικής ωριμότητας στην ΕΕ για τον επιμέρους τομέα της κεντρικής διοίκησης αυξήθηκε από 57 % σε 66 % μετά την εν λόγω έκθεση. Παρόμοια τάση παρατηρήθηκε και σε άλλους επιμέρους τομείς της ευρύτερης δημόσιας διοίκησης. Σε επίπεδο επιμέρους τομέων, οι μεγαλύτερες βελτιώσεις (κατά περισσότερες από 20 εκατοστιαίες μονάδες) παρατηρήθηκαν στην Ελλάδα (τοπική αυτοδιοίκηση), στην Ισπανία (διοίκηση ομόσπονδων κρατιδίων), στην Κροατία (κεντρική διοίκηση και τοπική αυτοδιοίκηση), στην Κύπρο (κεντρική διοίκηση), στη Λετονία (τοπική αυτοδιοίκηση και ταμεία κοινωνικής ασφάλισης), στο Λουξεμβούργο (ταμεία κοινωνικής ασφάλισης) και στην Αυστρία (διοίκηση ομόσπονδων κρατιδίων και τοπική αυτοδιοίκηση).

Τα κράτη μέλη που προβαίνουν σε μεταρρυθμίσεις αναγνωρίζουν τα οφέλη της δημόσιας λογιστικής σε δεδουλευμένη βάση. Από το 2014 έως το 2018, η Eurostat συγχρηματοδότησε 13 έργα που προετοιμάζουν το έδαφος ή συμβάλλουν άμεσα στις προσπάθειες εκσυγχρονισμού των λογιστικών συστημάτων του δημόσιου τομέα σε δεδουλευμένη βάση σε οκτώ κράτη μέλη[17]. Παρέχοντας στήριξη για περισσότερες από 18 μεταρρυθμίσεις σε εννέα

[16] Updated accounting maturities of EU governments and EPSAS implementation cost, βλ. πίνακα 3 στη σελίδα 12. Τα στοιχεία για την ευρύτερη δημόσια διοίκηση υπολογίζονται ως οι σταθμισμένοι μέσοι όροι των στοιχείων των επιμέρους τομέων.

[17] Γερμανία (Έσση), Ισπανία (Κανταβρία), Ιταλία, Κύπρος, Ουγγαρία, Μάλτα, Αυστρία (Μπούργκενλαντ, Σάλτσμπουργκ και Άνω Αυστρία) και Πορτογαλία.

κράτη μέλη, το Μέσο Τεχνικής Υποστήριξης (TSI)[18] έχει στηρίξει και εξακολουθεί να στηρίζει τις διοικήσεις των κρατών μελών με σκοπό την ενίσχυση των ικανοτήτων, την υλοποίηση τεχνικών λύσεων και τον καθορισμό εθνικών λογιστικών προτύπων σύμφωνων με το IPSAS, προκειμένου να καθιερωθεί και να επεκταθεί η χρήση της λογιστικής σε δεδουλευμένη βάση. Η παροχή στήριξης από το TSI διευκόλυνε επίσης περισσότερες από 10 επιτόπιες επισκέψεις σε άλλα κράτη μέλη. Οι χώρες που έλαβαν στήριξη ήταν η Ιρλανδία, η Ελλάδα, η Κροατία, η Ιταλία, η Κύπρος, το Λουξεμβούργο, η Μάλτα, η Πολωνία και η Πορτογαλία. Στην Ελλάδα, την Ιταλία και την Πορτογαλία, οι μεταρρυθμίσεις συνάδουν με τις δεσμεύσεις που έχουν αναληφθεί στα οικεία εθνικά σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας στο πλαίσιο του ΜΑΑ. Επωφελούμενη επίσης από το TSI, η Ιρλανδία ανέλαβε το εγχείρημα της μεταρρύθμισης της δημόσιας λογιστικής δίνοντας έμφαση στην κεντρική διοίκηση, ενώ η Αυστρία ολοκλήρωσε τη μεταρρύθμισή της εφαρμόζοντας σύστημα λογιστικής σε δεδουλευμένη βάση σε επίπεδο ομόσπονδων κρατιδίων και τοπικής αυτοδιοίκησης. Ορισμένες χώρες με ήδη υψηλό επίπεδο λογιστικής ωριμότητας, όπως η Λιθουανία, έχουν βελτιώσει περαιτέρω την ευθυγράμμιση της δημόσιας λογιστικής τους με τα IPSAS.

Η Γερμανία και οι Κάτω Χώρες δεν προτίθενται επί του παρόντος να στραφούν σε συστήματα λογιστικής σε δεδουλευμένη βάση σε όλους τους επιμέρους τομείς της ευρύτερης δημόσιας διοίκησης. Στη Γερμανία, μολονότι δεν υπάρχει δέσμευση σε εθνικό επίπεδο για ευρεία μεταρρύθμιση των λογιστικού συστήματος βάσει δεδουλευμένων, πραγματοποιούνται μεμονωμένες βελτιώσεις του λογιστικού συστήματος σε ομοσπονδιακό επίπεδο (π.χ. ψηφιοποίηση των λογιστικών διαδικασιών και ολοκλήρωση μητρώου περιουσιακών στοιχείων). Δύο γερμανικά ομόσπονδα κρατίδια, η Έσση και το Αμβούργο, ήδη εφαρμόζουν προηγμένα δημόσια λογιστικά συστήματα βάσει δεδουλευμένων. Επιπλέον, το 2025 η λογιστική σε δεδουλευμένη βάση είναι υποχρεωτική για την τοπική αυτοδιοίκηση σε 11 από τα 13 ομόσπονδα κρατίδια της Γερμανίας (εκτός από το Βερολίνο, τη Βρέμη και το Αμβούργο, καθώς τα εν λόγω κρατίδια δεν έχουν επίπεδο δημοτικής αρχής). Η λογιστική σε δεδουλευμένη βάση εφαρμόζεται επίσης ποικιλοτρόπως στις Κάτω Χώρες, όπου διατηρούνται τα συστήματα λογιστικής σε ταμειακή βάση για τους περισσότερους φορείς της κεντρικής διοίκησης, ενώ τα ταμεία κοινωνικής ασφάλισης και οι περισσότερες αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης χρησιμοποιούν συστήματα λογιστικής σε δεδουλευμένη βάση.

Η καθιέρωση της λογιστικής σε δεδουλευμένη βάση αποτελεί χρονοβόρα διαδικασία για την οποία απαιτείται σφαιρική προσέγγιση, εκτεταμένη καλλιέργεια ικανοτήτων και ανάπτυξη γνώσεων στο σύνολο της δημόσιας διοίκησης. Στην Ιρλανδία, στην Ελλάδα, στην Ιταλία και στο Λουξεμβούργο, η διαδοχική πολυετής στήριξη του TSI απέφερε με επιτυχία απτά αποτελέσματα που συνέβαλαν στις λογιστικές μεταρρυθμίσεις στα εν λόγω κράτη μέλη. Στην πράξη έχει φανεί ότι η πρόοδος εξαρτάται επίσης σε μεγάλο βαθμό από τη δέσμευση και τη διαθεσιμότητα των συμμετεχόντων δημόσιων φορέων. Οι βέλτιστες πρακτικές των κρατών μελών της ΕΕ δείχνουν ότι για την πλήρη εφαρμογή απαιτούνται αρκετά χρόνια, γεγονός που σημαίνει ότι τα οφέλη δεν είναι άμεσα ορατά.

Με την κατάρτιση διαφανών και συγκρίσιμων οικονομικών καταστάσεων σε δεδουλευμένη βάση, οι κυβερνήσεις θα αποτυπώνουν τον μακροπρόθεσμο αντίκτυπο των αποφάσεών τους και μπορούν να λογοδοτούν για την ορθή χρήση των δημόσιων πόρων στους πολίτες που τις εκλέγουν δημοκρατικά και σε άλλα ενδιαφερόμενα μέρη, όπως οι πάροχοι κεφαλαίων. Τα οφέλη που προκύπτουν από τις λογιστικές μεταρρυθμίσεις στα κράτη μέλη είναι δύσκολο να ποσοτικοποιηθούν, καθώς επηρεάζουν πολλούς τομείς, αλλά μπορούν να αναμένονται σημαντικά πρόσθετα οφέλη εάν οι κυβερνήσεις υπερβούν όσα είναι αναγκαία για τη συμμόρφωση με τους λογιστικούς κανόνες. Τα κράτη μέλη που έχουν εφαρμόσει

[18] Αρχικά το Πρόγραμμα Στήριξης Διαρθρωτικών Μεταρρυθμίσεων (ΠΣΔΜ) και στη συνέχεια το Μέσο Τεχνικής Υποστήριξης (TSI) από το 2021.

μεταρρυθμίσεις λογιστικής σε δεδουλευμένη βάση ανέφεραν ότι η βασική κινητήρια δύναμη της μεταρρύθμισης ήταν η ανάγκη δημιουργίας συστημάτων πληροφοριών διοίκησης που θα καθιστούν δυνατή τη λήψη ορθών και τεκμηριωμένων αποφάσεων. Η εφαρμογή ολοκληρωμένων και ποιοτικών λογιστικών πρακτικών σε δεδουλευμένη βάση αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για την επίτευξη αυτού του στόχου. Μπορούν να χρησιμοποιηθούν αξιόπιστα λογιστικά στοιχεία σε δεδουλευμένη βάση για την ανάπτυξη πρακτικών διαχείρισης βάσει αποτελεσμάτων, λογιστικής κοστολόγησης, προγραμμάτων διαχείρισης περιουσιακών στοιχείων και άλλων βασικών δεικτών επιδόσεων που καθιστούν δυνατή την αξιολόγηση του κόστους των πολιτικών και των προγραμμάτων και την αξιολόγηση των αποτελεσμάτων σε σχέση με τους στόχους πολιτικής.

Οι παρατηρήσεις που ελήφθησαν από τις κυβερνήσεις σχετικά με τα οφέλη που προκύπτουν από αυτές τις ευρύτερες μεταρρυθμίσεις στον χρηματοπιστωτικό τομέα είναι πολύ θετικές. Οι κυβερνήσεις που έχουν υλοποιήσει σχέδιο εκσυγχρονισμού των συστημάτων λογιστικής έχουν επίσης εκμεταλλευτεί, σε ορισμένες περιπτώσεις, την ευκαιρία να επενδύσουν σε σύγχρονα συστήματα ΤΠ/ERP[19] και να εξορθολογίσουν τις εσωτερικές διαδικασίες τους, με αποτέλεσμα να έχουν θετικό αντίκτυπο στην αποδοτικότητα —και, ως εκ τούτου, στο τρέχον κόστος— των δραστηριοτήτων τους.

Υπάρχει αυξανόμενη (αλλά όχι ακόμη καθολική) αναγνώριση της ανάγκης ύπαρξης λογιστικής σε δεδουλευμένη βάση για τις κυβερνήσεις εντός της ΕΕ και στα κράτη μέλη της, μολονότι επί του παρόντος δεν υπάρχει εναρμονισμένη προσέγγιση. Οι μεταρρυθμίσεις της λογιστικής σε δεδουλευμένη βάση (που συχνά εφαρμόζονται στο πλαίσιο ευρύτερης χρηματοπιστωτικής μεταρρύθμισης) βρίσκονται σε εξέλιξη στην Ιρλανδία, στην Ελλάδα, στην Κροατία, στην Ιταλία, στην Κύπρο, στο Λουξεμβούργο, στην Πολωνία, στην Πορτογαλία, καθώς και σε δύο ομόσπονδα κράτη της Γερμανίας, ενώ η διαδικασία υποβολής χρηματοοικονομικών εκθέσεων βελτιώνεται συνεχώς στα περισσότερα κράτη μέλη. Οι χώρες εξακολουθούν να επιδιώκουν μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα και αυτοματοποίηση της διαδικασίας υποβολής χρηματοοικονομικών εκθέσεων και καλύτερη πληροφόρηση με σκοπό την καλύτερη λήψη αποφάσεων και την ευθυγράμμιση με την κατάρτιση των IPSAS. Σύμφωνα με τα σχέδια των κρατών μελών, ο μέσος όρος λογιστικής ωριμότητας στην ΕΕ για τον επιμέρους τομέα της κεντρικής διοίκησης αναμένεται να βελτιωθεί περαιτέρω από 66 % το 2025 σε 78 % το 2030. Η σημαντικότερη αλλαγή αναμένεται στην Ελλάδα (+ 67 εκατοστιαίες μονάδες), στη Μάλτα (+ 60 εκατοστιαίες μονάδες), στην Ιταλία (+ 50 εκατοστιαίες μονάδες), στην Κύπρο (+ 48 εκατοστιαίες μονάδες) και στο Λουξεμβούργο (+ 45 εκατοστιαίες μονάδες), όπου αντικατοπτρίζονται οι λογιστικές μεταρρυθμίσεις που βρίσκονται επί του παρόντος σε εξέλιξη.

Πίνακας 2. Προβλεπόμενο επίπεδο λογιστικής ωριμότητας στην ευρύτερη δημόσια διοίκηση το 2030

Υψηλό: ΛΩ ≥ 70 %	Μέτριο: 70 % > ΛΩ ≥ 40 %	Χαμηλό: ΛΩ < 40 %
Βέλγιο, Βουλγαρία, Τσεχία, Δανία, Εσθονία, Ιρλανδία, Ελλάδα, Ισπανία, Γαλλία, Ιταλία, Κύπρος, Λετονία, Λιθουανία, Μάλτα, Αυστρία, Πορτογαλία, Σλοβακία, Φινλανδία και Σουηδία	Κροατία, Λουξεμβούργο, Ουγγαρία, Κάτω Χώρες, Πολωνία, Ρουμανία και Σλοβενία	Γερμανία

Πηγή: Μελέτη της PwC για το 2025

[19] Σχεδιασμός πόρων της επιχείρησης.

Οι εξελίξεις στην ΕΕ τα τελευταία χρόνια συμβαδίζουν με την παγκόσμια τάση. Περισσότερες από τις μισές (95 από τις 169) δικαιοδοσίες που περιλαμβάνονται στην έκθεση International Public Sector Financial Accountability Index: 2025 Status Report[20] των IFAC, CIPFA και IPSASB δήλωσαν ότι η δημόσια λογιστική τους θα είναι σε δεδουλευμένη βάση έως το 2030. Το αντίστοιχο μερίδιο στον δείκτη του 2024 ήταν περίπου το ένα τρίτο (53 από τις 169).

4. ΚΑΤΑΛΛΗΛΟΤΗΤΑ ΤΩΝ IPSAS ΓΙΑ ΤΑ ΚΡΑΤΗ ΜΕΛΗ ΚΑΙ ΠΙΘΑΝΗ ΧΡΗΣΗ ΤΟΥΣ ΓΙΑ ΤΑ EPSAS

Στο παρόν κεφάλαιο αξιολογείται η καταλληλότητα των IPSAS ως κοινού πλαισίου δημόσιας λογιστικής στην ΕΕ[21], καθώς και η δυνητική χρήση τους για την κατάρτιση των EPSAS.

Η έκθεση IPSAS του 2013 βασίστηκε σε ευρεία δημόσια διαβούλευση. Το 38,2 % των απαντησάντων στη διαβούλευση συμφώνησε ότι τα IPSAS θα ήταν κατάλληλα ως λογιστικό πρότυπο για την Ευρωπαϊκή Ένωση, το 30,9 % συμφώνησε εν μέρει, ενώ το 27,9 % διαφώνησε[22]. Η έκθεση IPSAS του 2013 κατέληξε στο συμπέρασμα ότι, ενώ τα IPSAS θα αποτελούσαν κατάλληλο πλαίσιο αναφοράς για τη θέσπιση των EPSAS, υπήρχαν ανησυχίες σχετικά με τη διακυβέρνησή τους και τις εννοιολογικές και τεχνικές πτυχές τους. Οι εν λόγω ανησυχίες περιλάμβαναν τα πρακτικά όρια ως προς την εναρμόνιση, την πληρότητα των προτύπων, τη σταθερότητα του λογιστικού πλαισίου και την ανεπάρκεια των πόρων για το πλαίσιο διακυβέρνησης.

Κατά τη 12ετή περίοδο από την έκθεση IPSAS του 2013, τέθηκε σε εφαρμογή νέα δομή διακυβέρνησης των IPSAS, συμπεριλαμβανομένης της ενισχυμένης ανεξάρτητης εποπτείας. Το 2015 συστάθηκε η επιτροπή δημόσιου συμφέροντος (PIC), σκοπός της οποίας είναι να διασφαλίσει ότι το συμβούλιο IPSAS ασκεί τις δραστηριότητες καθορισμού προτύπου με βάση το δημόσιο συμφέρον. Επιπλέον, η συμβουλευτική ομάδα (CAG), η οποία συστάθηκε το 2016, παρέχει στο συμβούλιο IPSAS ένα φόρουμ όπου μπορεί να ζητεί και να λαμβάνει συμβουλές από εκπροσώπους οργανισμών του δημόσιου τομέα ή από ιδιώτες που ενδιαφέρονται ή επηρεάζονται από το έργο της. Από την ημερομηνία σύστασής τους, η PIC και η CAG αποτελούν αναπόσπαστο μέρος των διαδικασιών διακυβέρνησης και εποπτείας του συμβουλίου IPSAS και των δραστηριοτήτων καθορισμού προτύπων. Επί του παρόντος δύο από τα 18 μέλη του συμβουλίου IPSAS προέρχονται από κράτη μέλη της ΕΕ, ενώ η Eurostat και η ΓΔ BUDG συμμετέχουν ως παρατηρητές. Μέλος της CAG είναι και ο υπόλογος της Επιτροπής.

Κατά την εν λόγω 12ετή περίοδο, τα πρότυπα IPSAS έχουν υποστεί σημαντικές αλλαγές. Τα πρότυπα είναι πλέον πιο ολοκληρωμένα, αφού αυξήθηκαν από 31 αποτελεσματικά πρότυπα το 2013 σε 40 το 2025, ενώ το ποσοστό των προτύπων που αφορούν ειδικά τον δημόσιο τομέα αυξήθηκε από 19 % το 2013 σε 30 % το 2025. Τα πρότυπα που αφορούν συγκεκριμένα ζητήματα του δημόσιου τομέα περιλαμβάνουν το πρότυπο IPSAS 42 «*Κοινωνικές παροχές*», IPSAS 47 «*Έσοδα*», IPSAS 48 «*Έξοδα μεταφοράς*», καθώς και το IPSAS 19 «*Προβλέψεις, ενδεχόμενες υποχρεώσεις και ενδεχόμενα περιουσιακά στοιχεία*». Τα IPSAS καλύπτουν πλέον

[20] International Public Sector Financial Accountability Index, 2025 status report, IFAC (International Federation of Accountants), CIPFA (Chartered Institute of Public Finance and Accountancy) και IPSASB (International Public Sector Accounting Standards Board), Σεπτέμβριος 2025.

[21] Δίνεται έμφαση στη συγκεκριμένη πτυχή επειδή ενδέχεται να υπάρχει επικάλυψη μεταξύ των αντιλήψεων των επιμέρους κρατών μελών σχετικά με την καταλληλότητα των IPSAS για αυτά σε εθνικό επίπεδο και την καταλληλότητα των IPSAS εάν αποτελούσαν τη βάση για μια εναρμονισμένη προσέγγιση των EPSAS.

[22] Δημόσια διαβούλευση — Αξιολόγηση της καταλληλότητας των διεθνών λογιστικών προτύπων του δημόσιου τομέα για τα κράτη μέλη.

όλα τα βασικά ζητήματα που θα πρέπει να αντικατοπτρίζονται στις οικονομικές καταστάσεις των δημόσιων οντοτήτων και θεωρούνται από τα ενδιαφερόμενα μέρη «σταθερά και ολοκληρωμένα».

Η αναλυτική εξέταση των προτύπων IPSAS (βλ. κεφάλαιο 2) είναι μια ακόμη διαδικασία που αντικατοπτρίζει την καταλληλότητα των IPSAS για την ΕΕ. Συνολικά, διαπιστώθηκε ότι όλα τα πρότυπα IPSAS που ελέγχθηκαν συνάδουν με το σχέδιο CF των EPSAS και με την αρχή του ευρωπαϊκού δημόσιου συμφέροντος. Η ανάγκη για πρόσθετη καθοδήγηση έχει επισημανθεί σε διάφορους λογιστικούς τομείς. Επιπλέον, η εφαρμογή των IPSAS μεταξύ των κρατών μελών αποτέλεσε αντικείμενο έρευνας το 2024. Η μελέτη επισημαίνει ότι, ενώ τα πρότυπα είναι κατά κύριο λόγο ολοκληρωμένα σε ορισμένους λογιστικούς τομείς, εξακολουθούν να υπάρχουν κενά.

Το 2024 η Eurostat διεξήγαγε έρευνα μεταξύ των μελών της ομάδας εμπειρογνωμόνων για τα EPSAS σχετικά με την καταλληλότητα των IPSAS για τα κράτη μέλη και τη δυνητική χρήση τους για τη θέσπιση των EPSAS. Τα τρία ερωτήματα αφορούσαν την καταλληλότητα των IPSAS ως πλαισίου υποβολής εκθέσεων, τη διακυβέρνηση του εν λόγω πλαισίου για τα κράτη μέλη και την καταλληλότητα των IPSAS ως πλαισίου αναφοράς για τη θέσπιση των EPSAS. Μολονότι εξακολουθούν να υπάρχουν ορισμένες ανησυχίες που αναφέρονται στην έκθεση IPSAS του 2013, έχουν μειωθεί με την πάροδο του χρόνου, ενώ οι απόψεις των απαντησάντων δείχνουν ότι η καταλληλότητα των IPSAS ως πλαισίου υποβολής εκθέσεων για τα κράτη μέλη και η διακυβέρνηση του εν λόγω πλαισίου έχουν εν τω μεταξύ βελτιωθεί σημαντικά. Η συντριπτική πλειονότητα των κρατών μελών υπογράμμισε την καταλληλότητα των προτύπων IPSAS και του μοντέλου διακυβέρνησής τους. Τονίστηκε η ανάγκη σχεδιασμού ενός μοντέλου δημοσιονομικής διαχείρισης το οποίο θα ενσωματώνει την υποβολή εκθέσεων και τη μεθοδολογία του ΕΣΟΛ και τα σχετικά δημοσιονομικά μέσα με την υποβολή εκθέσεων στο πλαίσιο των IPSAS/EPSAS. Άλλες σημαντικές ανησυχίες που εκφράστηκαν ήταν το κόστος και η πολυπλοκότητα της εφαρμογής, καθώς και η ανάγκη λεπτομερούς καθοδήγησης και διαφορών στην υποβολή εκθέσεων.

Πίνακας 3. Καταλληλότητα των IPSAS για τα κράτη μέλη και πιθανή χρήση τους για τη θέσπιση των EPSAS

	Ναι	Εν μέρει	Όχι
Τα IPSAS αποτελούν κατάλληλο πλαίσιο υποβολής εκθέσεων για τα κράτη μέλη	46 %	42 %	12 %
Η διακυβέρνηση των IPSAS την καθιστά κατάλληλη για τα κράτη μέλη	27 %	58 %	15 %
Τα IPSAS αποτελούν κατάλληλο πλαίσιο αναφοράς για την θέσπιση των EPSAS	66 %	19 %	15 %

Πηγή: Έρευνα του 2024 σχετικά με την καταλληλότητα των IPSAS

Τα κράτη μέλη πιστεύουν ότι τα IPSAS, ως πλαίσιο αναφοράς, θα ενισχύσουν την τυποποίηση και τη συγκρισιμότητα των δημοσιονομικών εκθέσεων στην ΕΕ. Ωστόσο, εκφράστηκαν ανησυχίες σχετικά με την καταλληλότητα της επιλογής της χρήσης της εύλογης αξίας ως βάσης αναφοράς στον δημόσιο τομέα σε ορισμένες περιπτώσεις.

Τα κράτη μέλη αναγνώρισαν ότι, ενώ υπάρχει ισχυρή εμπειρογνωσία στον τομέα του δημόσιου τομέα ενσωματωμένη στο σύστημα διακυβέρνησης των IPSAS και υπάρχει διεξοδική, ανεξάρτητη και διαφανής δέουσα διαδικασία, υπήρχε επιθυμία για μεγαλύτερη ευρωπαϊκή συμμετοχή στο σύστημα διακυβέρνησης των IPSAS. Εκφράστηκε επίσης ανησυχία για το αν, από την άποψη της δημοκρατικής νομιμότητας, ένα διοικητικό συμβούλιο που υποστηρίζεται από ιδιωτικό φορέα θα μπορούσε να είναι ο φορέας καθορισμού προτύπων για την ΕΕ.

Τα κράτη μέλη έκριναν ότι η χρήση των IPSAS ως πλαισίου αναφοράς για την κατάρτιση των EPSAS θα καθιστούσε δυνατή την οικονομικά αποδοτική εφαρμογή των EPSAS.

Τα κράτη μέλη είχαν δύο διαφορετικές απόψεις σχετικά με την καταλληλότητα των IPSAS για τους σκοπούς των EPSAS. Μια άποψη ήταν ότι τα IPSAS θα ήταν κατάλληλα και ότι θα αρκούσε ένας μηχανισμός έγκρισης —όπως αυτός που ισχύει για τα λογιστικά πρότυπα του ιδιωτικού τομέα στην ΕΕ. Η άλλη άποψη επικεντρώθηκε σε χωριστή διαδικασία καθορισμού προτύπων EPSAS, έστω και βασισμένη στα IPSAS, τονίζοντας την ανάγκη για ισχυρή τεχνική ικανότητα. Τα κράτη μέλη τόνισαν επίσης την ανάγκη για πολιτική στήριξη και σημείωσαν ότι θα χρειαστούν νομοθετικές αλλαγές σε επίπεδο κρατών μελών.

5. Η ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΗ ΠΟΡΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΣΤΗΝ ΕΕ

Δεδομένης της σημασίας των άρτιων και διαφανών δημόσιων λογιστικών συστημάτων και του συνεχιζόμενου ενδιαφέροντος των κρατών μελών να συμβάλουν στις συζητήσεις σε επίπεδο ΕΕ σχετικά με τη δημόσια λογιστική, υπάρχει μεγάλη ζήτηση για συντονισμό των προσπαθειών εκσυγχρονισμού των εθνικών δημόσιων λογιστικών συστημάτων βάσει εθνικών προτύπων σε δεδουλευμένη βάση.

Η αυξημένη χρήση της δημόσιας λογιστικής σε δεδουλευμένη βάση στην ΕΕ κατά τη διάρκεια της φάσης 1 του σχεδίου EPSAS έδωσε σημαντική ώθηση για μεταρρυθμίσεις και κατέδειξε την αξία της συζήτησης σχετικά με τις εξελίξεις στον τομέα της δημόσιας λογιστικής και της ανταλλαγής βέλτιστων πρακτικών. Αυτό ωφελεί τόσο τα κράτη μέλη που χρησιμοποιούν ήδη προσεγγίσεις βάσει δεδουλευμένων όσο και εκείνα που επεξεργάζονται μεταρρυθμίσεις στα λογιστικά τους συστήματα, καθώς επωφελούνται από την πρότερη πείρα. Ταυτόχρονα, ενθαρρύνει την εθελοντική σύγκλιση των προσεγγίσεων σε ολόκληρη την ΕΕ.

Τα περισσότερα (14) κράτη μέλη έχουν ήδη εφαρμόσει τη λογιστική σε δεδουλευμένη βάση σύμφωνα με τα εθνικά πρότυπα στο σύνολο της ευρύτερης δημόσιας διοίκησης. Άλλα πέντε αναμένεται να το πράξουν έως το 2030. Οκτώ κράτη μέλη δεν σχεδιάζουν να εφαρμόσουν τη λογιστική σε δεδουλευμένη βάση στο σύνολο της ευρύτερης δημόσιας διοίκησης έως το 2030, ενώ δύο από αυτά δεν αναγνωρίζουν τα οφέλη της εν λόγω πρακτικής. Οι εργασίες που πραγματοποιήθηκαν στο πλαίσιο της ομάδας εμπειρογνωμόνων για τα EPSAS και η μεταρρύθμιση του πλαισίου οικονομικής διακυβέρνησης της ΕΕ ανέδειξαν την έλλειψη συναίνεσης μεταξύ των κρατών μελών όσον αφορά την υποχρεωτική εναρμόνιση της δημόσιας λογιστικής σε δεδουλευμένη βάση στην ΕΕ.

Μολονότι εξακολουθούν να υπάρχουν ορισμένες ανησυχίες που διατυπώνονται στην έκθεση IPSAS του 2013, έχουν μειωθεί με την πάροδο του χρόνου. Η καταλληλότητα των IPSAS ως πλαισίου υποβολής εκθέσεων για τα κράτη μέλη και η διακυβέρνηση του εν λόγω πλαισίου έχουν βελτιωθεί σημαντικά μετά τη δημοσίευση της έκθεσης. Οι άλλες κύριες ανησυχίες οι οποίες εκφράστηκαν από ορισμένα κράτη μέλη σχετικά με τα IPSAS είναι το κόστος και η πολυπλοκότητα της εφαρμογής τους, καθώς και η ανάγκη για λεπτομερή καθοδήγηση.

Υπό το πρίσμα της προόδου που έχει σημειωθεί, η πρωτοβουλία EPSAS θα συνεχιστεί κατά τη φάση 1, με έμφαση στην ενθάρρυνση και τη στήριξη των εθνικών προσπαθειών εκσυγχρονισμού με σκοπό την αύξηση της διαφάνειας στην ευρύτερη δημόσια διοίκηση. Οι δραστηριότητες αυτές θα περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων τα εξής:

1) Η Επιτροπή θα παράσχει τεχνική υποστήριξη στις προσπάθειες εκσυγχρονισμού των κρατών μελών, εντοπίζοντας τις προκλήσεις της εφαρμογής και σχεδιάζοντας κοινές λύσεις, προωθώντας βέλτιστες πρακτικές και ανταλλάσσοντας εμπειρίες όσον αφορά τη δημόσια λογιστική μεταξύ των κρατών μελών.

2) Οι μεταρρυθμίσεις της δημόσιας λογιστικής σε δεδουλευμένη βάση θα παραμείνουν επιλέξιμες για στήριξη στο πλαίσιο του Μέσου Τεχνικής Υποστήριξης έως το 2027. Η μελλοντική χρηματοδοτική και τεχνική υποστήριξη της ΕΕ θα αποφασιστεί στο πλαίσιο του επόμενου προϋπολογισμού της ΕΕ[23].
3) Θα υπάρξει συστηματική επικοινωνία με βασικά ενδιαφερόμενα μέρη, όπως είναι φορείς χάραξης πολιτικής, κυβερνήσεις, ελεγκτές, ειδικοί επί λογιστικών θεμάτων και η ακαδημαϊκή κοινότητα. Θα διατηρηθεί η συνεργασία με το συμβούλιο IPSAS και άλλους διεθνείς οργανισμούς, όπως είναι ο ΟΟΣΑ, η Παγκόσμια Τράπεζα και το ΔΝΤ.
4) Η σύγκλιση των προσεγγίσεων στα κράτη μέλη της ΕΕ θα ενθαρρυνθεί με την εφαρμογή του σχεδίου εννοιολογικού πλαισίου των EPSAS σε εθελοντική βάση.
5) Η επόμενη έκθεση για τη δημόσια λογιστική στην ΕΕ θα καταρτιστεί κατά την περίοδο 2029-2030, όπως απαιτείται από την τροποποιημένη οδηγία για τα δημοσιονομικά πλαίσια.

Οι στόχοι αυτοί είναι συμβατοί με τις πολιτικές της Επιτροπής, ιδίως όσον αφορά την ενίσχυση του ευρωπαϊκού διοικητικού χώρου (ComPAct) και τους στόχους της οδηγίας για τα δημοσιονομικά πλαίσια.

[23] https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/eu-budget/long-term-eu-budget/eu-budget-2028-2034_el.